

OBSAH

Předmluva a poděkování	9 5
I. ZÁKLADNÍ TERMÍNY, KONCEPTY A VÝCHODISKA	13
Kapitola 1: Antropologické studium příbuzenství: historie, základy a východiska	14
1.1. Univerzalita příbuzenství a variabilita jeho podob	14
1.2. Historie a perspektivy studia příbuzenství	15
1.3. Příbuzenství a sociální organizace z interkulturní perspektivy	20
1.4. Univerzalita příbuzenství	22
1.5. Kultura a biologie lidské reprodukce	23
Kapitola 2: Kulturní interpretace reprodukce	29
2.1. Univerzálnost a partikulárnost rodičovství	29
2.1.1. Paternita	30
2.1.2. Maternita	38
2.1.3. Parciální paternita	44
2.2. Vědecké versus nativní – kultura versus biologie?	45
Kapitola 3: Jazyk příbuzenství a základní termíny a koncepty	50
3.1. Jazyk příbuzenských diagramů: symboly a jejich významy	50
3.2. Univerzální klasifikace příbuzenských kategorií a generační úrovně diagramu	58
3.3. Příbuzenské typy a jejich označení	64
3.4. Klasifikace bratranců a sestřenic	67
II. FILIACE A DESCENDENCE	75
Kapitola 4: Patrilinearita	76
4.1. Pravidla patrilineární descendance a struktura descendenčních skupin	76
4.2. Interpretace reprodukce, konceptualizace prokreace a logika patrilineární konsubstanciality	79
4.2.1. Patrilinearita a postavení žen	83

4.2.2. Patrilinearita a postavení potomků	88
4.3. Patrilinearita a sociální struktura	91
4.3.1. Patrilinearita a patrilokalita	91
4.3.2. Systém segmentovaných linií (segmentovaný liniový systém)	93
4.3.3. Moietární systém	97
4.3.4. Klanová organizace	101
4.4. Sekundární pravidla příbuzenské diferenciacie	104
Kapitola 5: Matrilinearita	108
5.1. Matrilinéární descendenční pravidla a struktura matrilinií	108
5.2. Interpretace reprodukce, konceptualizace prokreace a logika matrilinéární konsubstanciality	110
5.2.1. Matrilinearita a genetika: mitochondriální DNA	115
5.2.2. Matrilinearita a kontrola ženských sexuálních a reprodukčních aktivit	117
5.3. Matrilinearita a sociální struktura	121
5.3.1. Matrilinearita, muži a matrilinéární rébus	121
5.3.2. Matrilinéární descendenční skupiny	126
5.3.3. Matrilinearita a politické uspořádání: matrilinearita a „matriarchát“	130
5.3.3.1. „Matriarchát“ a avunkulát	132
5.4. Sekundární pravidla příbuzenské diferenciacie: komplementární filiace u Navahů	134
Kapitola 6: Bilinearita	137
6.1. Bilinearita: unilinéární descendenční pravidla a struktura linií	137
6.2. Interpretace reprodukce, konceptualizace prokreace a logika bilinéární konsubstanciality	140
6.3. Změna descendenčních pravidel a systémů	142
6.4. Sekce	143
6.5. Další varianty simultánní aplikace patrilinéárních a matrilinéárních descendenčních pravidel	150
Kapitola 7: Bilateralita	155
7.1. Bilaterální (kognatická) descendenční pravidla a struktura bilaterálních (kognatických) descendenčních skupin	155
7.2. Interpretace reprodukce, konceptualizace prokreace a logika bilaterální (kognatické) konsubstanciality: krev a geny	160
7.3. Bilateralita, příbuzenské skupiny a sociální struktura	162
7.3.1. Bilaterální (kognatické) descendenční skupiny: multiskupinové členství a částečný překryv	162
7.3.2. Bilaterální descendenční pravidla a nedescendenční skupiny: ego-fokální příbuzenské skupiny	170
7.3.3. Sekundární pravidla příbuzenské diferenciacie	178
7.4. Systémy (modely) kalkulace příbuzenské distance	180

7.4.1. Genetický model (systém) kalkulace příbuzenské distance	181
7.4.2. Římský (civilní) model (systém) kalkulace příbuzenské distance	187
7.4.3. Germánský (kanonický) model (systém) kalkulace příbuzenské distance	188
7.4.4. Porovnání příbuzenské distance v různých systémech kalkulace	193

III. AFINITA, MANŽELSTVÍ A REZIDENCE 195

Kapitola 8: Manželství a regulace výběru manželských partnerů 196

8.1. Charakter afinních vztahů	196
8.2. Manželství a sexualita	198
8.2.1. Manželství a exkluzivita sexuálního přístupu k partnerovi	200
8.3. Výběr manželských partnerů – preskripce a preference	204
8.3.1. Incestní tabu	204
8.3.1.1. Různé výklady příčin incestního tabu	207
8.3.2. Exogamně-endogamní pravidla	210
8.3.3. Systémy výměn manželských partnerů	220
8.3.3.1. Výměna přímá bezprostřední	223
8.3.3.2. Výměna přímá odložená	226
8.3.3.3. Výměna nepřímá	229
8.3.3.4. Manželství paralelních C – liniová endogamie	231
8.3.4. Levirát a sororát	235

Kapitola 9: Manželské formy a alternativy manželského uspořádání 239

9.1. Manželské formy	239
9.1.1. Polygynie	239
9.1.2. Polyandrie	248
9.1.3. Polygynandrie	255
9.1.3.1. „Skupinové“ manželství a komunita v Oneidě	258
9.1.4. Monogamie	260
9.1.5. Kohabitace – nesezdané (manželské) soužití	264
9.2. Uzavírání manželství	266
9.2.1. Služba za nevěstu	270
9.2.2. Kompenzace za nevěstu	271
9.2.3. Věno	274
9.3. Ukončení manželství	277
9.3.1. Ukončení manželství jako sociální proces	281
9.4. Univerzalita manželství?	284

Kapitola 10: Manželství, rezidence a rodina 287

10.1. Rodina?	287
10.2. Rodina a formy manželství	287
10.3. Rodina a domácnost: pravidla (postmaritální) rezidence	293
10.3.1. Neolokální rezidence	294
10.3.2. Patrilokální rezidence	296

10.3.3. Matrilokální rezidence	301
10.3.4. Avunkulokální rezidence	305
10.3.5. Amitalokální rezidence	307
10.3.5.1. Simultaneita některých rezidenčních vzorců	309
10.3.6. Natalokální rezidence	312
10.3.7. Další varianty rezidenčních vzorců	315
10.4. Rodina: příbuzenství, rezidence, interakce a emocionální blízkost	318
10.5. Rodina a očekávané chování	325
IV. PŘÍBUZENSKÁ TERMINOLOGIE	329
Kapitola 11: Příbuzenská terminologie a její typologizace	330
11.1. Příbuzenství a jazyk: příbuzenské termíny a kulturní klasifikace příbuzných	330
11.2. Raná typologie, klasifikační a deskriptivní termíny a další kritéria příbuzenské distinkce	334
11.3. Typologie systémů příbuzenské terminologie na základě termínů v první ascendenční generaci	339
11.4. Typologie systémů příbuzenské terminologie na základě termínů v generaci Ega	341
11.4.1. Havajský typologický systém	342
11.4.2. Súdánský typologický systém	345
11.4.3. Eskymácký typologický systém	347
11.4.4. Irokézský terminologický systém	350
11.4.5. Crowský typologický systém	354
11.4.6. Omažský typologický systém	358
11.5. Další typologie a poslání typologizace	363
EPILOG: Otazníky budoucnosti příbuzenství a příbuzenství v budoucnosti	365
LITERATURA	372
REJSTŘÍK	392